

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

67. Avari suas adorant divitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Avari suas adorant divitias.

PUNCTUM LXVII.

1. ad Tim. 6.
Avaritia idolotria parens.

INter vitia, quæ ad idololatriam hominem perducunt, unum, & pricipale est avaritia. Radix omnium malorum est cupiditas. Et mox: *Quam quidam appetentes erraverunt à fide.* Et toties: *Avaritia, quod est idolorum servitus, &c.* Quin ignoro, an Apostolus unquam de avaritia verba faciat, quia protinus non subdat: *Quod est idolorum servitus.*

Isai. 5.

Repleta est terra argento, & auro. Mox: Et repleta est terra idolis.

Osea 12.

Et dixit Ephraim: Dirves effectus sum (& quem Deum adoras! Idolum.) Inveni idolum mihi. q. d. hoc adoro, hoc mihi Deus est Hebr. Inveni vim mihi. q. d. hoc aurum vi quodammodò me ad sui cultum, ac venerationem attrahit, curvat mihi cordis genua, ut illud adorem.

Hebr.

3. Reg. 12.
Aurei dij multos facile invocare cultores.

Consilium diabolicum id fuit Jeroboam, qui cum vellet ad idolorum cultum perducere populum, formavit idola, vitulos illos non æreos, aut plumbeos, sed aureos, ut scilicet eo colore, & valore corda pertraheret. Et quidem res ad votum successit: *Excogitato enim consilio fecit Jeroboam vitulos aureos, & factum est verbum hoc in peccatum. Ut conflavit populus!*

Matth. 4.

Si cadens adoraverit me, hac omnia tibi dabo, &c. Sic, sic putavit ad idololatriam pertrahere. Nec mirum, cum Patres eorum olim similiter vitulum aureum adoraverint, dicentes: *Isti sunt Dij tui, Israel.*

Exod. 32.

Chryf. ser. 29.

quise, &c. De quo Chrysol. Aurum, inquit, Judaicum populum sic captivavit aspectu, vicit illecebris, specie præcepit, ut hoc esse Deum crederent, & Deum verum, Deum tot beneficiis cognitum denegarent. *Isti sunt Dij tui, Israel.* Sed quoniam modo, quæso, *Dij*, si non nisi unicum erat idolum? Contulerant nimirum tam mulieres, quàm viri, ad vitulum suos annulos, & in aures, quibus pro more orientis utebantur, ut ait Tertull. & sic factum

Tertull. cont. Ind. c. 1.

A est, ut suas opes, & sua monilia adament, & adorarent in vitulo conflato, ut ait Clemens Alexand. Quisque suam auri partem adoravit.

Dedi eis argentum, & aurum, ipsi verò ex argento & auro fecerunt Baal. Laban de subreptis idolis exoptulans ait: *Furatus es deos meos.* Hebr. *Furatus es cor meum.* O avaritiam! Non tam queritur de filiabus, quàm de aureis Deis, &c. Adorabat idola, venerabatur aurum: nulla est cognatio, nulla affinitas, ubi aurum intercedit.

B Quin ubi de auro agitur, Deus contemnitur. Meminerint historiæ in Num. Quidam Michas domi idolum summo venerabatur honore. Ejus maxima cupido incassit Tribum Dan. Adit quidam Sacerdotem idoli, & multis ab eo precibus contendit, ut huic Tribui illud concedat. Non faciam rem hanc, inquit Sacerdos, domini mei idolum minimè tradam. Quid agit ille? Approximat, & in manu ejus multum auri deponit, & ait: Subripe idolum, & veni nobiscum. Cum is aurum videt, idolum subripit, & pergit: & amatum idolum Tribui dat. O avaritiam! Verè nihil iniquius, quàm amare pecuniam: *hic enim animam suam venalem habet, vel ut transferunt alii, Deum suum venalem habet, idolum pro idolo, &c.*

C Cor illud avari demortui repertum palpitan inter aurum, & argentum, occlusum in scrinio, jussu S. Antonii Patavini. Palpitabat cor quasi extrema suis idolis exhiberet obsequia. Hic verè in vitâ suâ projecit intima sua, & de hoc verum illud: *Et relinquent alienis divitias suas.*

D Ephraim, qui sibi idolum invenerat, non habet cor. Donaverat scilicet suis idolis, &c. Hinc Salomon: *Divitias ne dederis mihi, ne forte satietus illiciar ad negandum, & dicam, quis est Deus?*

E Ita certè. Abundantia temporalium, & oblivio DEI frequenter se comitantur. Ephraim, & Manasses fratres fuerunt. Ephraim, Hebr. *fructificans*, sive *frugifer*, aut *crefcens*. Manasses verò oblivio interpretatur: quia fructificans, & crefcens in temporalibus, sæpè Deum solet oblivisci.

Clem. Alex. 2.

stromat.

Ezech.

Gen. 31.

Hebr.

Aurum contemptum Dei

adfert.

Num. 13.

Ecc. 2.

Avarus Deum venalem habet

Psal. 40.

Hieron.

Osea 12.

Prov. 30.

Gen. 41.

Bonorum temporalium copia

oblivionem

Dei adfert.

Ezech. 8.
Hebr.

Levit. 19.
Exod. 20.

Hebr.

Corn. à. Lap.
& Oleari. in
Levit. 19.
Gen. 2.
Numi sunt
deiculi noctis.

Psal. 73.

Camp.
Chald.

Hieron. &
August. ibid.

Psal. 113.

Abominaciones illas templi, illudque terga vertere, illud thurificare, illud plorare recordamini. Unde tantæ idololatricæ: Ex avaritia. In ostio templi erat idolum zeli. Alii: Idolum, vel statua possidentis, q. d. Intus omnis abominatio. Miramini, si intus adorant idola, qui publicè profitentur avaritiam? &c. In Levit. Nolite converti ad idola, nec Deos conflatiles facietis vobis. Sic in Exodo: Non facietis Deos argenteos, nec Deos aureos. Quod apud nos, inquit Rupert. Abbas, idem est, ac si dicatur: Non studebitis avaritiæ, nec servietis Mammonæ. Tropologicè avarus sibi Deus facit aureos, & argenteos, & ad idola convertitur, dum aurum, & argentum pro Deo habet. Pro (Idola) Hebr. Elelim, id est, vanitates, res vanæ, & nihili, qualia reverà sunt argentum, & aurum. Cornelius à Lapide dicit, Elelim esse diminutivum ab El, id est, Deus, q. d. Deiculi, numi sunt tui Deiculi. Oleari dicit, Elelim, idem esse quod Deus noctis. O quam verè Deus noctis. Terra erat inanis, & vacua, & tenebra erant super faciem abyssi (avari), qui est veluti immensa abyssi, tenebrosa abyssi.

David: Repleti sunt, qui obscurati sunt terra domibus iniquitatum. Quid sibi vult, Obscurati terra? Est phrasi, Hebræa, hoc est, terra umbrosa, obscura, opaca, obscuritate terræ, umbra terræ. Camp. Tenebrosa terra domicilia scelere repleta sunt. Chal. Obscuritas dispersa est super terram, & dolus, & rapina, domibus iniquitatum, non domo, sed ipsis plenis domibus iniquitatum. D. Hieronym. Repleti sunt tenebris terra habitationes iniqua. D. Augustin. Multi attendunt ad terram, obscurati sunt, & repleti sunt terra, intravit in oculos eorum pulvis, & excæcavit eos. D. Gregor. Tenebra animæ est divitiarum cupido, hæc interponitur inter Deum, & animam, lumenque gratiæ eclipsat. Ut hoc lumen eclipsatum erat in illis, qui ut ait Apost. Obscuratum habebant intellectum, & cor obcacatum avaritiâ! Deus noctis. Heu! heu! simulacra gentium (non minùs forsitan hodie, quàm olim) argentum, & aurum. Hanc avaritiam idololatricam suis coloribus opti-

me depinxit Chrysofost. Habent, inquit nonnulli pecunias, & his uti non audent, sed intactas ad alios transmittunt, & tantquam dona deo dicata tangere minimè audent, quòd si quandoque coguntur, tantquam ad nefas aliquod timidè veniunt. Præterea tantquam quis idolum, aurum, & claustris, & vectibus cohibent, pro templo arcam præparantes, & argenteis vasibus abscondentes. Non ita aurum adoras, ut ille idolum? Intra: Idolis quidem boves sacrificant Avaritia, offerunt mihi animam, inquit, & persuadet. Vide, quas habet aras, quæ libamina accipiat, &c.

D. Augustin. in quandam competentiam trahit verba illa tanto Dei amore plena: Quis nos separabit à charitate Christi, &c. Sic avari: Quis nos separabit à cupidine auri? tribulatio, angustia, an fames, &c. Certus sum, &c. possunt & avari dicere auro: Propter te vivimus tota die, &c.

Audite me duro corde (hi sunt avari) Septuag. Audite me, qui perdidisti cor (post idola)

Va vobis, duces cæci, qui dicitis: Quicumque juraverint per templum, nihil est, quicumque autem juraverit in auro templi, debitor est. Sed unde? quia scilicet magis venerantur aurum, quàm templum. Ita Chrysofost in Carena, Pharisæi aurum, quo delectabantur, & dona, quibus pasciebantur, sanctiora dicebant esse, quàm ipsum templum, ut homines promptiores facerent ad offerenda dona, quàm ad preces fundendas in templo. Et Hieronym. ibidem relatus: Totum hoc illi faciebant, non ob Dei timorem, sed ob divitiarum cupiditatem.

Cum videritis abominationem, qua dicta est, &c.

Hæc abominatio, secundum Hieronymum, est idolum in templo, & mystice avaritia, & quæstus studium in personis spiritualibus. In templo scapulis altari conversis Solem illi adorabant. Idolum zeli, statua possidentis, homines spirituales ad orientem conversi: videbantur ibi esse pro Deo, & erant ibi pro lucro. Quis hoc de his credidisset? Fode parietem, & vide.

Chryf. hom. 64. in Ioan.

D. Aug. ser. 10 de Sanct. Rom. 8.

Isa. 46. Septuag. Matth. 23.

Chryf.

Hieronym.

Matth. 24.

Ezech. 8.

& vide

Et viabris abominationem, cupiditatem mi-
nistrorum, &c.

Deut. 7. Non concupisces aurum, & argentum, & ex quibus facta sunt sculptilia, quia abominatio est Domini Dei tui, &c.

Num. 22. Quor videntur longè esse ab avaritiâ, cæque pleni sunt! Balaam: Si dederit mihi Balach plenam domum suam argenti, & auri, non potero immutare verbum Domini Dei mei. Sed quid est, quod toties interrogas, an Dominus permittat, ut vadas?

Rupert. Explorat nimirum, inquit Rupert. si fortè permittet Dei patientia, quod ut faceret, persuadebar ardens cupiditas. Ire voluisset mercede effusus, & ivit: & ut observat

D. Aug. q. 48. in Num. August. magnæ confusionis occasionem habuit, quod prohibitionem Domini per Angelum factam asina transgredi non ausa est, quâ ille victus cupiditate transgredi est conatus. Quin aliud in hoc animadvertit, quod dum se ab itinere præpediri vidit, cæpit totus ira percitus animal percutere: *Vinam gladium habebam, &c.* & licet animal locutum sit, non exterritus tamen ille est, sed dialogizavit cum eo, & excandescens illud proculdubio interemisisset, nisi commodi proprii memoriam animal in mentem illam avaram reduxisset: *Nonne animal tuum sum?* Mox etenim ille quievit nec ultrâ asinam percussit: sed tamen tam alienum ab omni quæstus cupidine monstrabat, &c.

Exod. 32. Ganfredus. Dixit Dominus ad Moysen: *Citò recesserunt de via, feceruntque sibi vitulum conflatilem.* Ubi Ganfredus: Mira res? Authior hujus idololatriæ, Sacerdos fuit. Quam debent cavere spirituales, ne hoc vitio afficiantur, ac inficiantur. *Apoc. 12. Cauda draconis traxit tertiam partem stellarum:* Cauda draconis est argentea, & aurea. Hæc stellas trahit, Judam è caelo apostolico, & quotidie multos, &c. Stantim ac intrat avaritia in spiritualibus, actum est, non est charitas, &c.

Apoc. 12. Cauda draconis traxit tertiam partem stellarum: Cauda draconis est argentea, & aurea. Hæc stellas trahit, Judam è caelo apostolico, & quotidie multos, &c. Stantim ac intrat avaritia in spiritualibus, actum est, non est charitas, &c.

Avaritia dirimit charitatem, pacem, ac unitatem scindit.

PUNCTVM LXVIII.

DIVUS Chrysoſt. Meum, ac tuum, frigidum illud verbum, & quicquid malorum est in vitam nostram invehens, innumerâque Gignens bella: frigidum verbum, mox ut hoc meum, ac tuum intrat, inter quoslibet bella gignit.

Et nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus suis. Alii pro, *viri divitiarum, habent, viri bellicosi, bellum; scilicet, & divitiarum idem sunt. Viri bellicosi.* Alii: *Viri exercitus, &c.*

C Notat Chryſolog. quod statim ac pater dedit duobus illis fratribus substantiam, divisi, ac separati sunt. Facultates, inquit, unitatem scindunt, fraternitatem separant, parentum perdunt, ac violant charitatem. Quin senior spiritalis videns aliquid damni in reditu fratris, vitali scilicet illius, timens suum dispendium, indignatus est: unde exclamat Chryſolog. *O zeli livor! duos non capit domus ampla germanos: livor scilicet, ne ille plus aliquid haberet.*

Aubr. de livore filiorum Jacob: *Quid miraris, inquit, si propter fundum, aut domum oriuntur inter fratres jurgia, quando propter tunicam inter Jacob sancti filios exarsit invidia?*

Et quid duo illi gemelli in ventre matris? *Collidebantur.* Hieron. *calcitrabant.* *Gen. 25.* *Aquila, confringebantur.* Symmach. *collu-* *Hieron.* *stabantur,* quasi palæstritæ: uterque scilicet nitebatur prior exire, ut fieret primogenitus: *E visceribus matris!* Mysticum *Rupert.* hoc in Ecclesia, inquit Rupertus, & *Hugo Card.* Hugo Card. sed in plerisque domibus rei, de qua agitur, figura:

Idem Rupertus de illis Ægypti tenebris, quæ tales erant, ut tribus diebus nemo

Avaritia dirimit charitatem

Psal. 75. Hebr. Divitia idem quod bellum.

Luc. 15. Chryſ. ser. 1. de duob. filiis. Fratrum discordia de mini mo nascitur.

Ambros. l. de Joseph. c. 2.

Gen. 25. Hieron. Aquila. Symmach. Rupert.

Exod. 10. Rupert. ibid. nemo